

Projekt ICARUS: Multisenzorová kampaň

RNDr. Ondřej Mikeš, Ph.D.

Masarykova Univerzita, RECETOX, Kamenice 5, 625 00 Brno, Czech Republic

ondrej.mikes@recetox.muni.cz

<http://icarus2020.eu/>

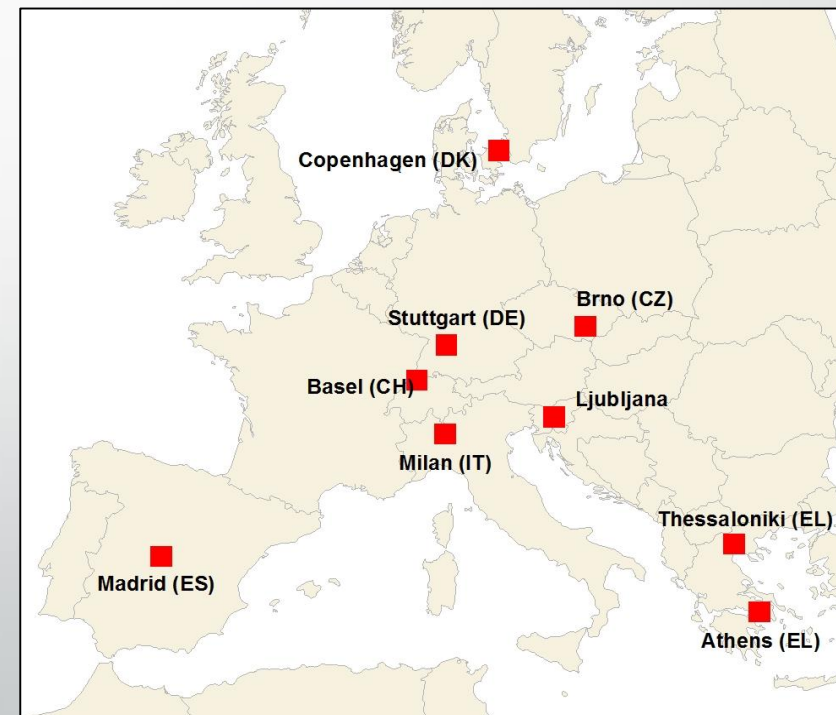

European
Commission

Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

Přehled projektu

- 4 roky (2016-2020) H2020 projekt
- 20 institucí z 10 zemí

European
Commission

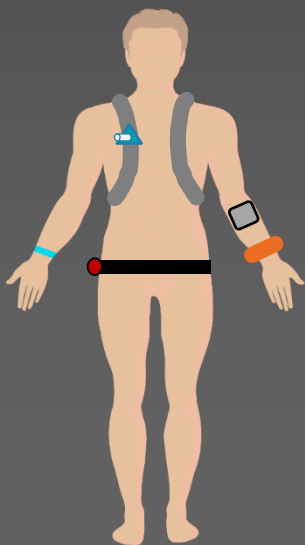
Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

ICARUS

MUNI | RECETOX

Cíle multisenzorové studie

Sběr dat o externí expozici člověka s
ohledem na lokalitu a aktuální činnost

Vyzkoušet vhodnost využití nových senzorů
a mobilních technologií ve sběru dat

Porovnat nalezená data mezi různými
evropskými městy

Využít posléze data pro validaci a simulaci
složitějších modelů

Výběr zařízení a postupů

Steps/Distance, Intensity of activity, Heart rate, Temperature, Stress levels, Speed, Location,

Backpack with AQ sensors

PM, VOCs, UV

Silicon wristbands that detect organic compounds

BTEX, Aldehydes

Endocrine-disrupting chemicals
Bisphenol A

Pesticides
Chlorpyrifos

Polycyclic aromatic hydrocarbons
Benz(a)pyrene

Fragrances
Galaxolide

Air Quality micro-sensors

PM, NO₂, VOCs

Location, Activities, Food patterns, Noise,

PM Met One Aerocet, Dylos

VOCs Honeywell ppbRAE

NO₂, O₃ Aeroqual

BTEX, Aldehydes Radiello

PM Grimm

Chemical Compounds

Particulate Matter (PM)

Allergens

Temperature

Humidity

Ventilation

Noise

QUESTIONNAIRES

Industrial process
transportation
Fireplace
Smoking

crowdsourced citizen monitoring

European Commission

Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

ICARUS

Kritéria výběru

- Množství měřených parametrů
- Mobilnost zařízení
- Spolehlivost sbíraných dat
- Cena
- Sběr dat/GDPR

-
- Neobtěžující pro účastníky
  - Uživatelsky přívětivé

-
- Účastníci se dozví efekty jejich chování

KRITÉRIA

POCITY LIDÍ

ZAPOJENÍ

European
Commission

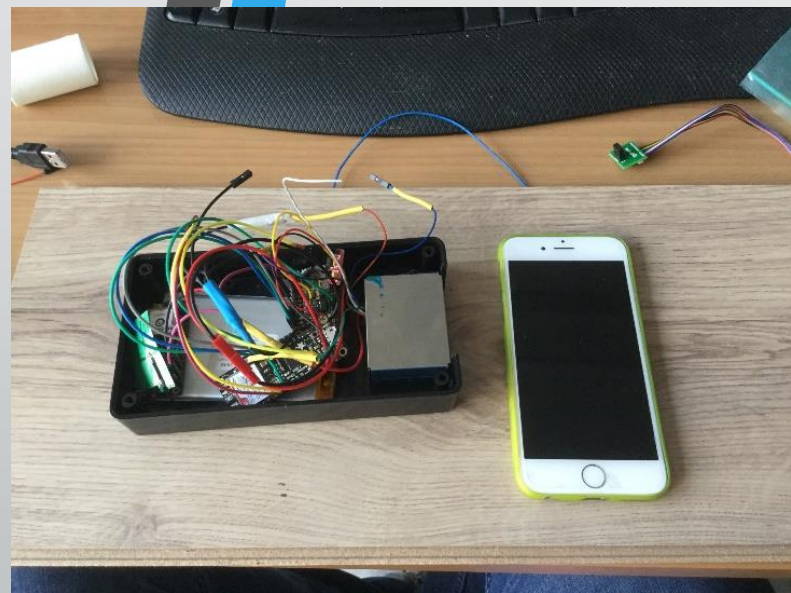
Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

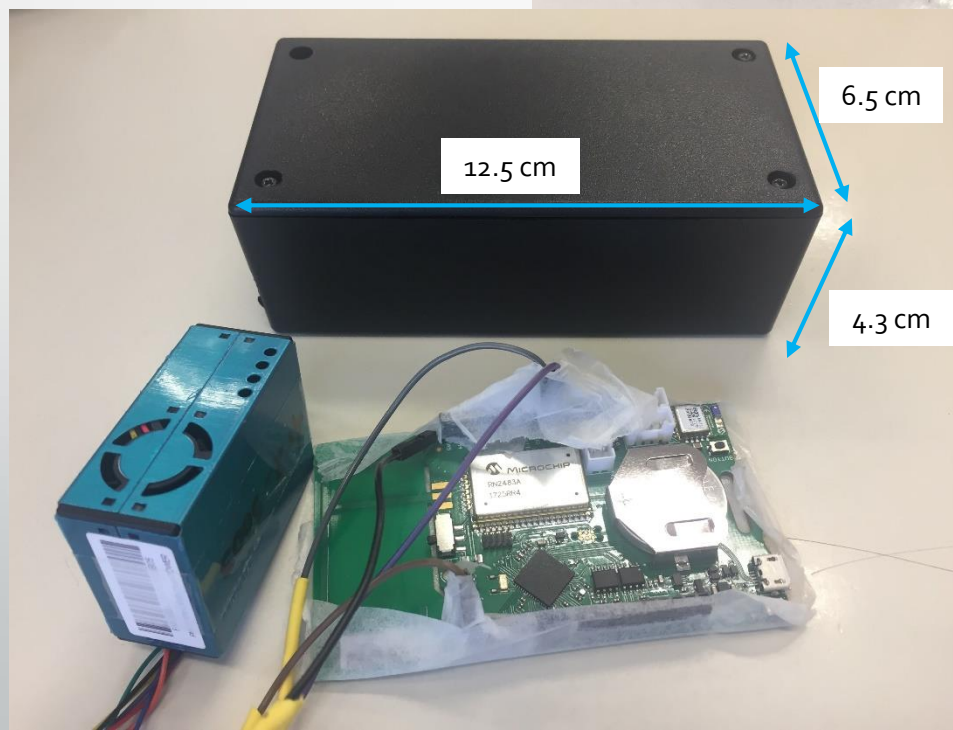
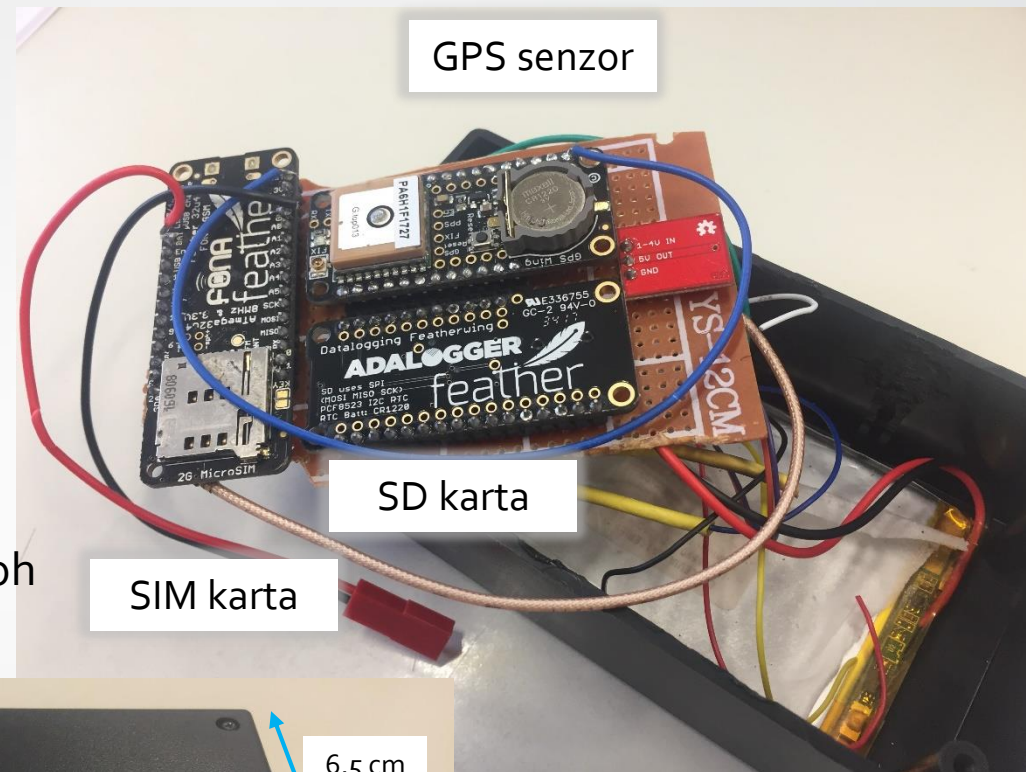
ICARUS

MUNI | RECETOX

Personální senzor – Prototyp I a II

+Teplota, vlhkost
Přípevnění páskou na ruku/batoh

European
Commission

Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

ICARUS

UNI | RECETOX

Personální senzor – Prototyp III - validace

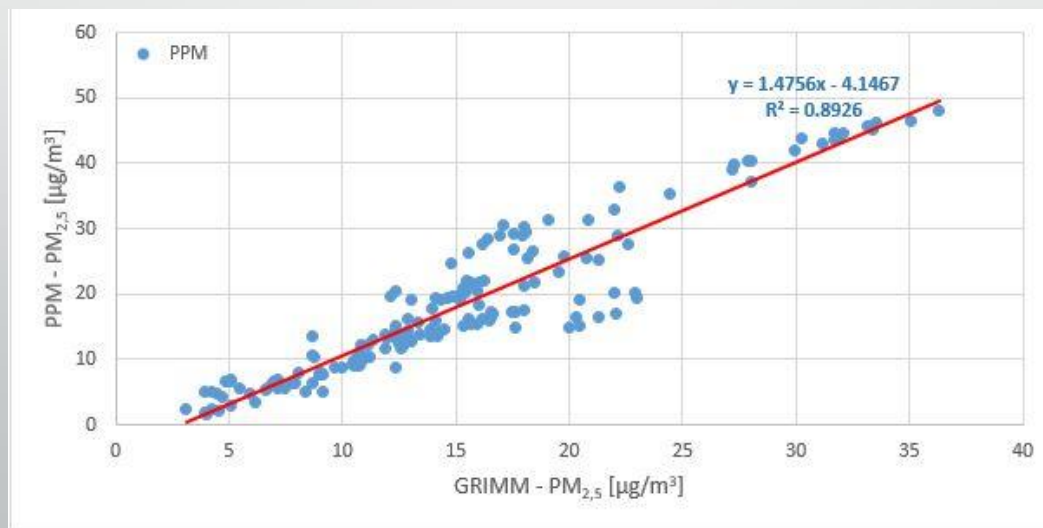
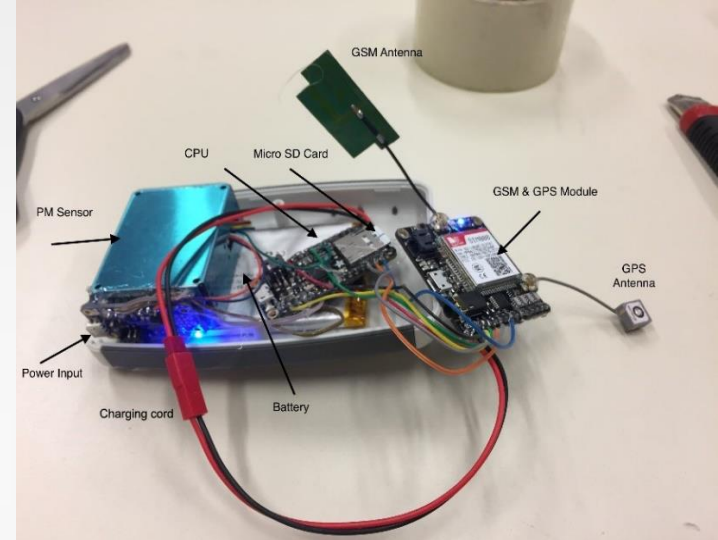
- Testováno při různých podmínkách prostředí:

- Kancelář/Okna
- Domácnost/vaření
- Domácnost/balkon

- Matematické modely:

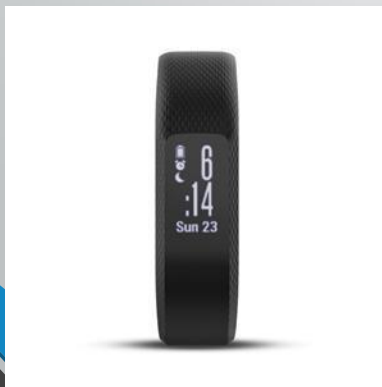
- Lineární
- Multi-lineární
- Ne-lineární
- Umělé neuronové sítě

$$C_1(PM_{2.5}) = a \cdot C_0(PM_{2.5}) + b \cdot Teplota + c \cdot Vlhkost$$

Domácí vzorkovač + Garmin + silikonový náramek

- Teplota, Vlhkost, Tlak
- Prach (PM2.5)
- Oxid uhličitý (CO₂)
- Oxid uhelnatý (CO)
- Těkavé organické látky (VOC)
- Oxid dusičitý (NO₂)
- Ozón (O₃)

Kroky/Vzdálenost
Intenzita aktivity
Srdeční tep
Stres

Voděodolné
Výdrž baterie: 5 dní

Pasivní vzorkovač na některé organické látky

Dotazníky

Časový záznam

BRN_W_P

1.den

čas	uvnitř			venku			v dopravě					aktivity																												
	doma	práce	ostatní	doma	práce	ostatní	MHD	auto	motorka	kolo	pěšky	ostatní	uvnitř					domácí podmínky					venku																	
													volný čas	spánek	hraní	sport	vaření	kouření	úklid	hořící svíčka	otevřené okno	klimatizace/ventilátor	krb	běh	sport															
0:00																																								
1:00																																								
2:00																																								
3:00																																								
4:00																																								
5:00																																								
6:00																																								
7:00																																								
8:00																																								
9:00																																								
10:00																																								
11:00																																								
12:00																																								
13:00																																								
14:00																																								
15:00																																								
16:00																																								
17:00																																								
18:00																																								
19:00																																								
20:00																																								
21:00																																								
22:00																																								
23:00																																								

V případě chybného zatržení uveďte do závorek (X) nebo vymažte.

Domáci a personální dotazníky

CELSPAC pro zdravou budoucnost **ICARUS**

Dotazník pro domácnost (vyplnit pouze jeden za domácnost)

A. INFORMACE O DOMÁCNOSTI

ID domácnosti: 4028 (Doplň pracov. studie)

1. Kolik dospělých lidí (nad 18 let) žije ve vaší domácnosti? 2

2. Kolik dětí (do 18 let) žije ve vaší domácnosti? 3

3. V jakém typu domu žijete?

Rodinný dům (samostatně stojící) Bytový dům Řadový dům Jiný

4. Jaká je celková plocha vašeho bytu/domu?

Méně než 50 m² 51–70 m² 71–80 m² 81–90 m² Více než 120 m²

5. Kolik máte pokojů (prosím, započítejte oddělenou kuchyň, ale nepočítávejte koupelnu, záchod, chodbu a komoru): 6

6. Je dům zateplený?

Ano Ne Nevím

7. Jakým způsobem vytápíte obytné místnosti? Vyberte i více zdrojů, pokud je využíváte.

Plynové vytápění Olejové vytápění Elektrina Vytápění dřevem, biomasou Žádné vytápění Nevím Jiné. Prosím uveďte (včetně centrálního dálkového topení): _____

8. Jak často větráte/ventilujete vaši domácnost?

	Někdy denně	Jednou denně	Několikrát do týdne	Alespoň jednou týdně	Alespoň jednou měsíčně	Nikdy
Otevírání oken (přírodní ventilace)	☐	☐	☒	☐	☐	☐
Jednoduché ventilátory (např. v koupelně)	☐	☐	☒	☐	☐	☐
Centrální nucené větrání	☐	☐	☐	☒	☐	☒
Klimatizace	☐	☐	☐	☒	☐	☐

CELSPAC pro zdravou budoucnost **ICARUS**

Osobní dotazník

Dotazník pro účastníka studie (za děti vyplní jejich rodiče)

A. SOCIODEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

Individuální ID: _____ (doplň pracov. studie)

Domácnost ID: _____ (doplň pracov. studie)

Prosíme, vyplňte pokud možno celý dotazník. Pokud vám některé otázky budou nepřijemné, tak je nevyplňujte. Pokud některým otázkám nebudete rozumět, tak se prosím obraťte přímo na pracovníky studie nebo nám napište na icarus@recetox.muni.cz

1. Pohlaví: Muž Žena Jiné

2. Věk: _____

3. Národnost: _____

4. Místo narození: _____

5. Jaká je vaše pracovní pozice:

Na plný úvazek Částečný úvazek Student V důchodu

Nezaměstnaný V domácnosti

10. Jaké je vaše zaměstnání (např. doktor, kuchař, řidič)? _____

11. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Základní škola, střední bez maturity Střední škola s maturitou Vysoká škola

12. Jaký je váš rodinný statut:

Vdaná/ženatý Svobodný/á Rozvedený/á Ovdovělý/á

13. Kolik máte dětí? _____

14. Jaký je váš průměrný měsíční příjem (hrubého):

Méně než 18 000 Kč 18 000–33 000 Kč Více než 33 000 Kč

15. Iste spokojený/á s vašim rodinným příjmem?

CELSPAC pro zdravou budoucnost **ICARUS**

B. DENNÍ ČASOVÝ PLÁN

16. Kolik hodin denně strávíte v práci/skole?

Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle

17. Pracujete převážně venku nebo ve vnitřních prostorech?

Uvnitř Venku Nelze rozhodnout

18. Jak dlouho průměrně strávíte v práci ve vnitřním prostředí (hodin/den): _____

19. Jak dlouho průměrně strávíte v práci venku (hodin/den): _____

20. Pracujete na směny?

Ano Ne

21. Pracujete také v noci?

Ano Ne

22. Kolik hodin v průměru strávíte doma (uvnitř) včetně spánku?

Pracovní dny (hodin/den): _____

Volné dny (hodin/den): _____

23. Kolikrát týdně cvičíte: _____

24. Když cvičíte, je to spíše uvnitř nebo venku?

Uvnitř Venku Nelze rozhodnout

25. Průměrná délka cvičení (min): _____

27. Kolik hodin průměrně strávíte v pracovní dny dojížděním následujícími prostředky?

Autobus _____

Vlak _____

Tramvaj _____

Auto _____

Motoroka/Moped _____

Kolo _____

Taxi _____

Pěšky _____

European Commission

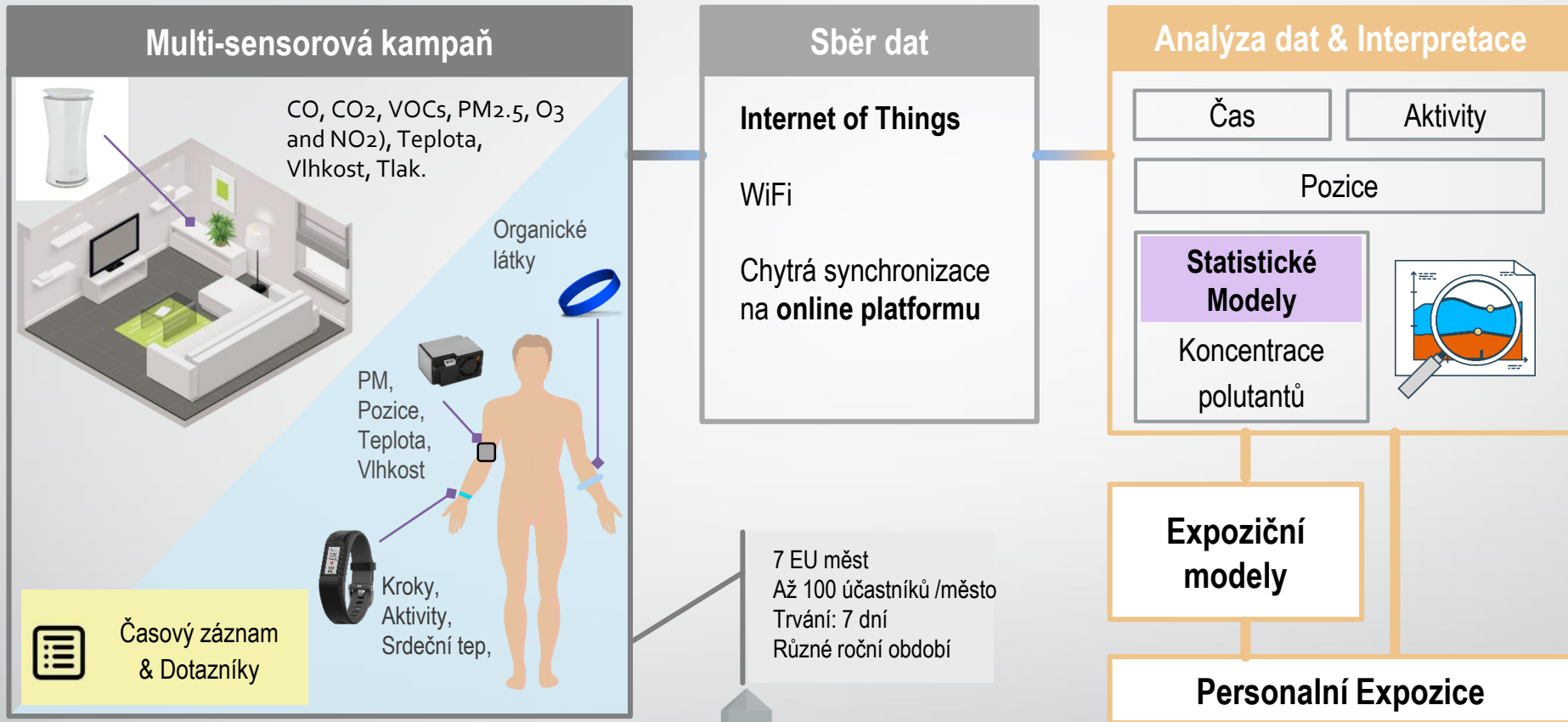
Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

ICARUS

MUNI | RECETOX

Schéma multisenzorové kampaně

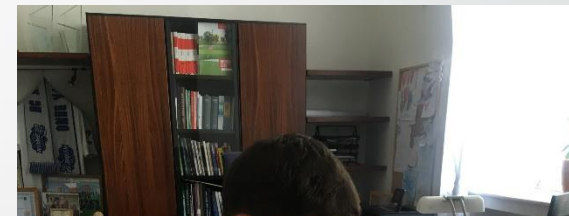

Multisenzorová kampaň v Brně

17.3.-9.4.2019
36 domácností
86 účastníků
Věk 9-73
Medián 33,5
42 žen
28 mužů
16 dětí (<18)

30.5.-2.7.2019
24 domácností
44 účastníků
Věk 22-62
Medián 37
24 žen
21 mužů

Petr Hladík: Studie ICARUS jsem se osobně účastnil

■ Přivítáme rozhovor s prvním náměstem brněnské primátorky Petrem Hladíkem, zaměřil jsme se hlavně na ekologii.

Martin Ježek

Jaký je současný vztah města Brna k životnímu prostředí, co město nejvíce trápí, a jakými dluhy minulosti se musíme popírat?

Životní prostředí v Brně ovlivňuje vzrůstající plošná zastavěnost území, zejména spevňování veřejných ploch na úkor zeleně. Nová výstavba musí být do budoucna plánovaná tak, aby byla šetrná k životnímu prostředí a byla energeticky úsporná. Je žádoucí zlepšit hospodaření s dešťovou vodou v nábavnosti na změnu klimatu a její využití na podporu zeleně ve městě. Je třeba ve městě více vysazovat zeleně, která současně působí jako klimatizace ve městě. Bezpečně zajistit velké skleněné plochy před nárazy práků. Podpořit biodiverzitu ve volné krajině, ÚSES. Dokončit poslední etapu systémového opatření pro bezpečnou migraci obilivěnků v oblasti přírodní památky Želčinský rybník (opatření pro bezpečnou migraci obilivěnků se postupně

Sám jste se zúčastnil studie ICARUS, můžete to přiblížit?

Byla to zajímavá zkušenost. Celý týden byl v našem obývacím poboji stacionární přístroj na měření prachových částic a vybraných škodlivin. Podobné zařízení jsem měl také celý týden u sebe při velké činnosti. Zároveň jsem zaznamenával po hodinách, v jakém prostředí jsem byl. Zda ovnit, venku, s otevřeným oknem či v autě. Další důležitou součástí byly hodinky, které měly moji aktivitu – tep či počet nacházených kroků. Při fyzické námaze člověk dýchá hlouběji a s větší frekvencí, a tedy vdechne i více prachových částic. A silikonový náramek do sebe po celou dobu vsřebával chemické látky, se kterými jsem přišel do styku.

Velký úspěch zaznamenal RECETOX v posledních týdnech ve draké řadě výzvy Teaming, která v rámci programu Horizon 2020 podporuje významené rozšíření stávajících nebo vybudování nových center excelentní vědy. Brno úspěšně louná se dvěma projekty, kromě RECETOX bylo se svým projektem úspěšné i VUT. Co to znamená pro město?

Brno je městem vědy a inovací. Jsme rádi za

PŘVNÍ NÁMĚSTEK brněnské primátorky Petr Hladík

European
Commission

Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

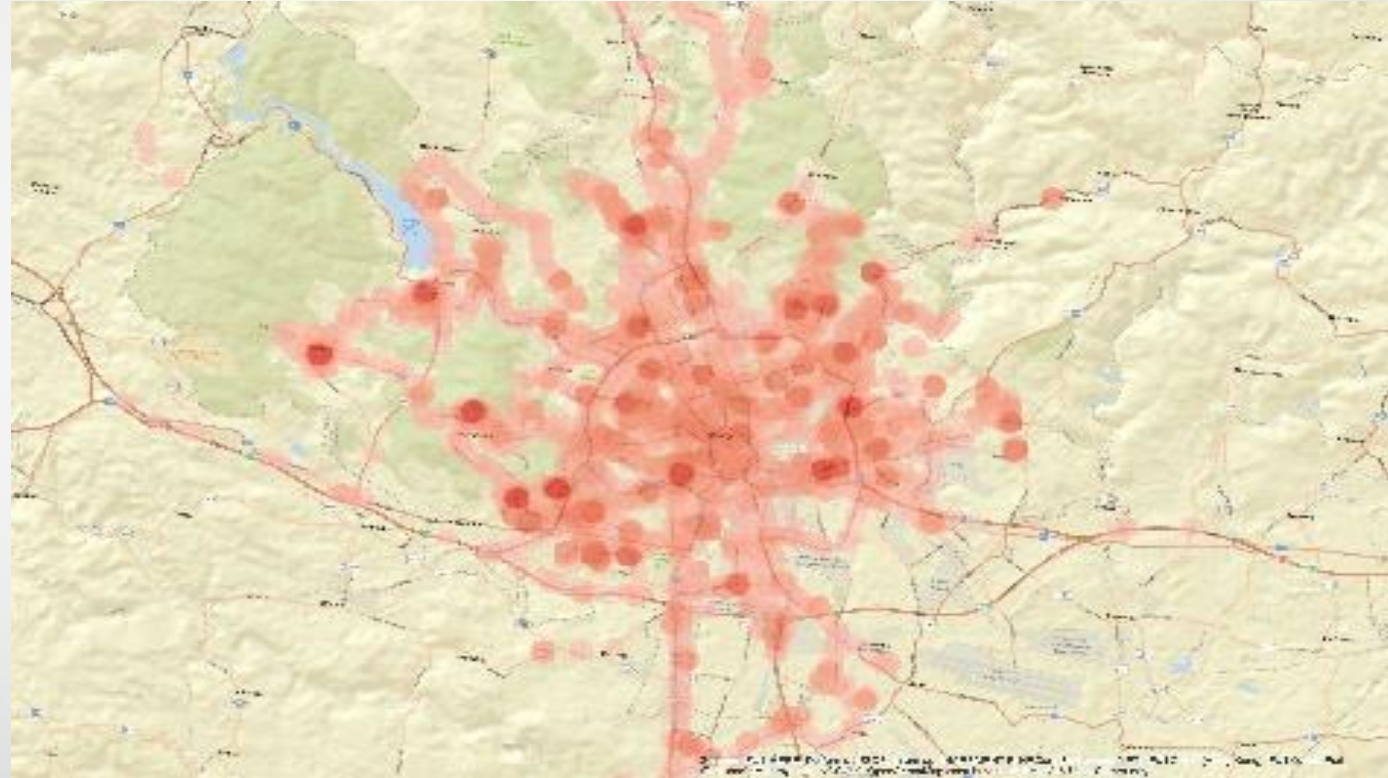

ICARUS

MUNI | RECETOX

Multisenzorová kampaň v Brně

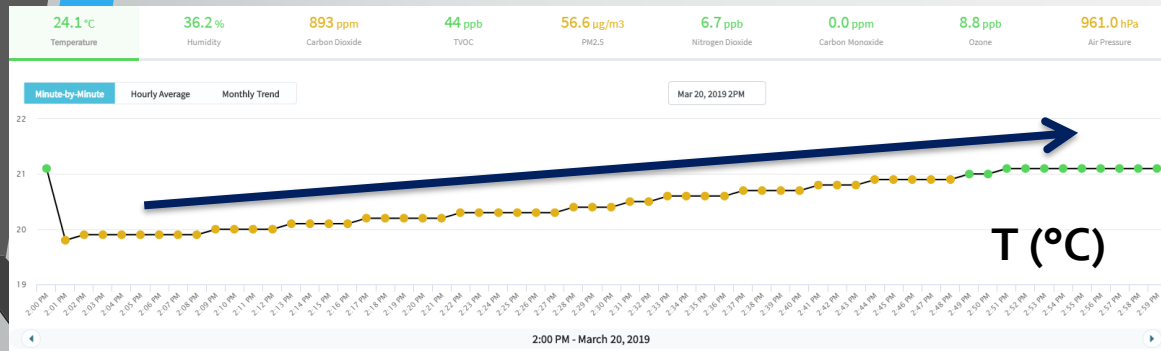
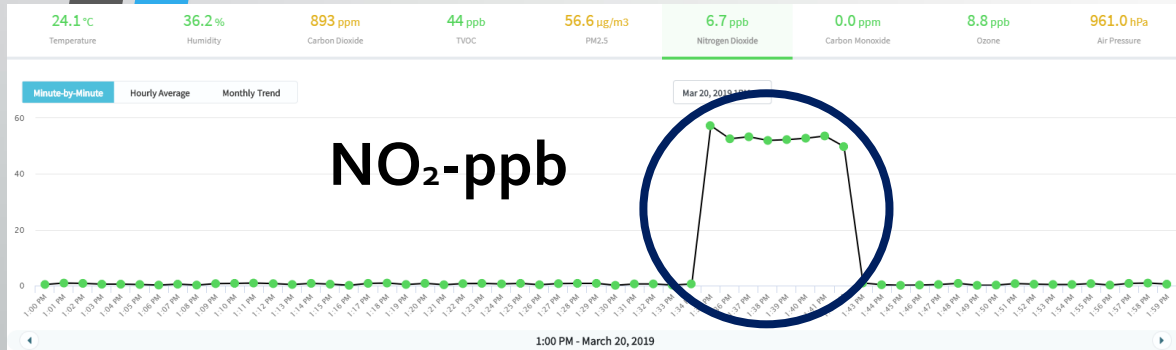
- Naši účastníci:
  - ušli **8 019 499** kroků,
  - což je **6 273** kilometrů
  - a vystoupali **14 763** pater
- Organizačně jsme vyřídili:
  - 1 185 emailů
  - 141 telefonátů
  - 415 SMS

Ukázky zajímavých (předběžných) výstupů

Multisenzorová kampaň v Brně - uHoo

- Domácnost s krbem
- používaný pro vytápění obydlí

European
Commission

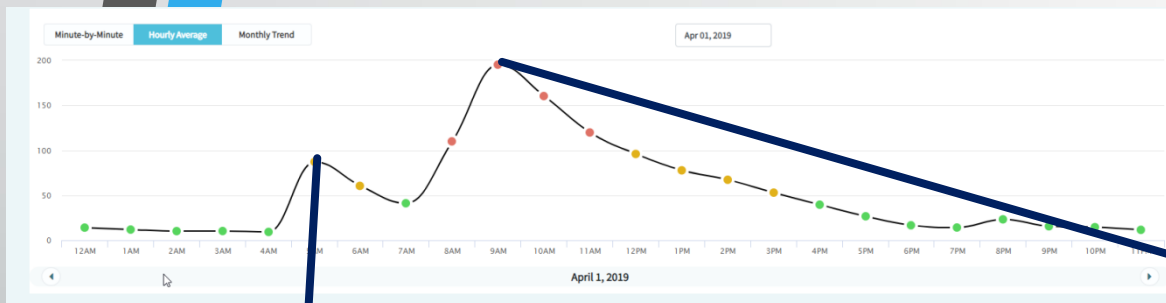
Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

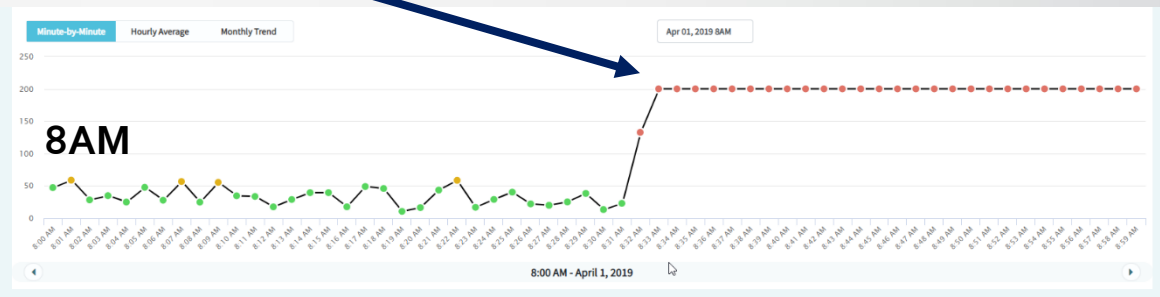
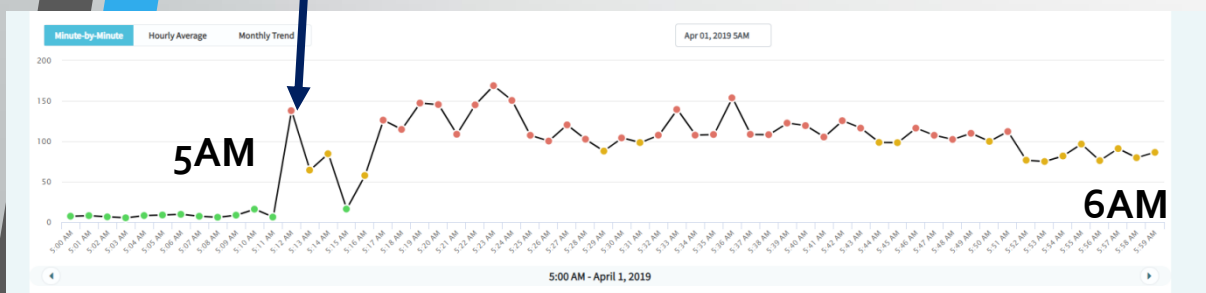
ICARUS

Multisenzorová kampaň v Brně - uHoo

- Pozadové koncentrace PM 2.5 okolo 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- Každý den 2 píky?

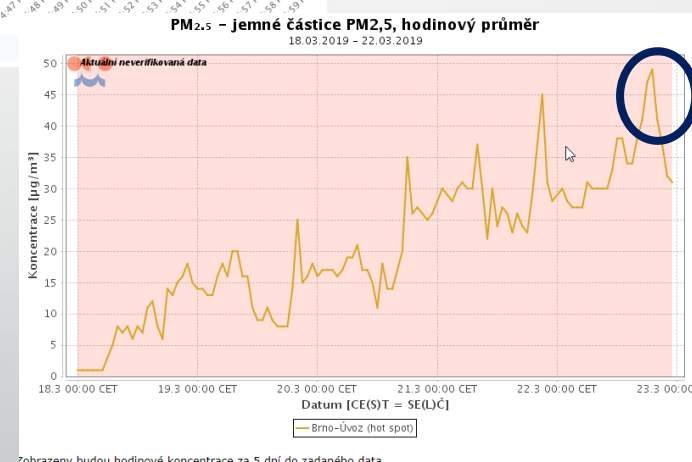
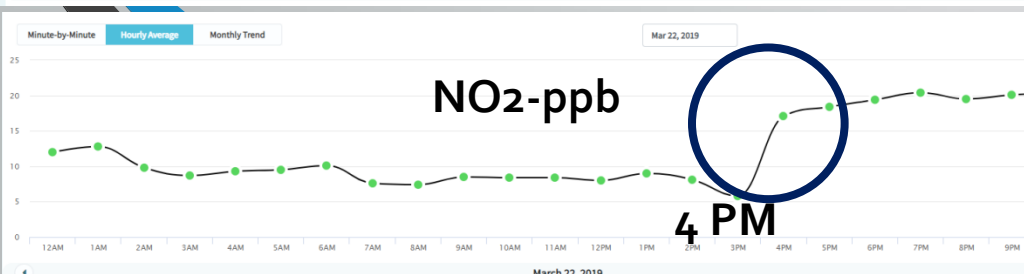
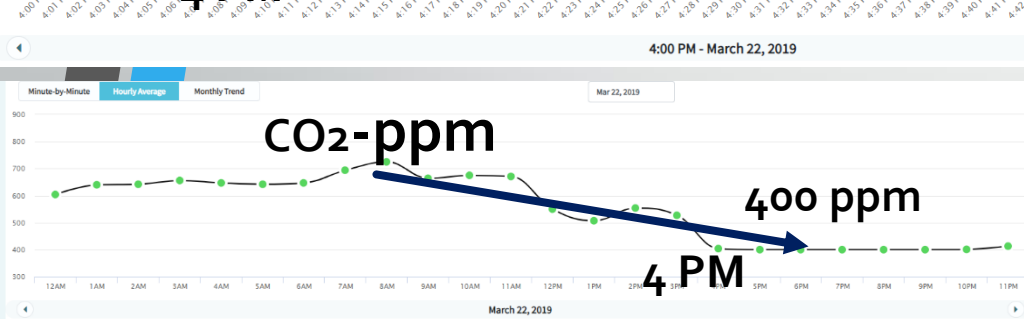
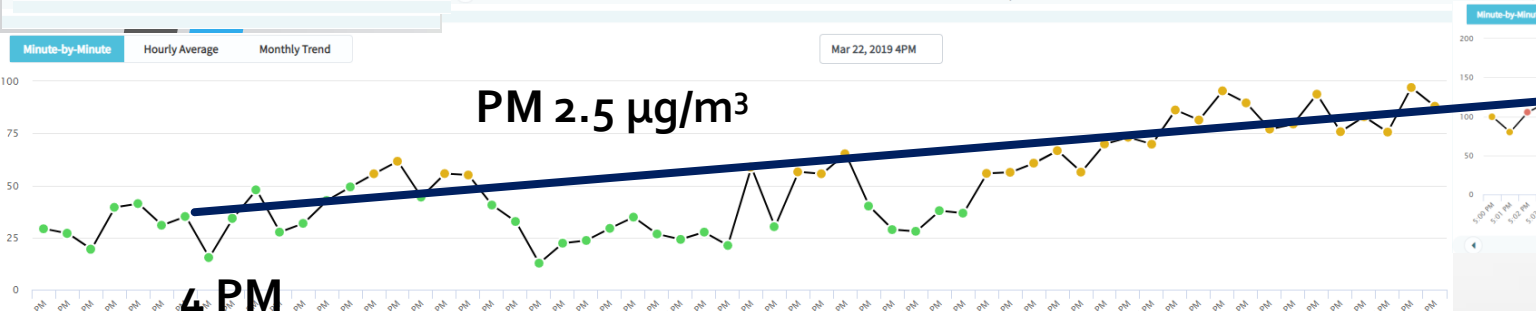
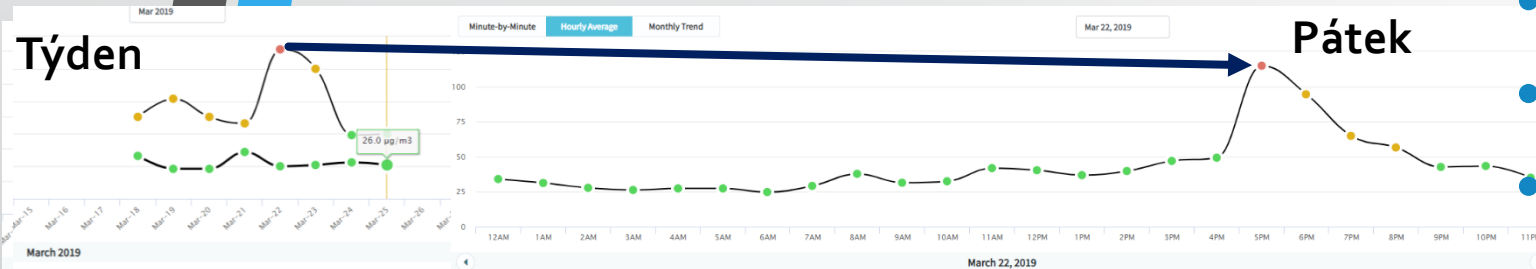

PM 2.5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

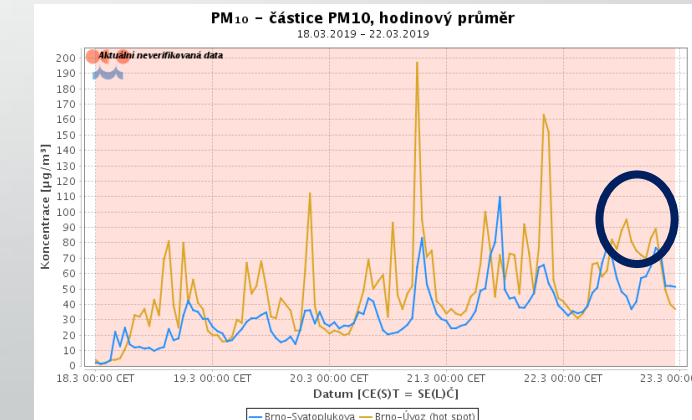

Multisenzorová kampaň v Brně - uHoo

- Vnější zdroj Vnitřního znečištění
- Lokalita: Úvoz
- Okna pouze do vnitrobloku
- Pátek – dopravní špička

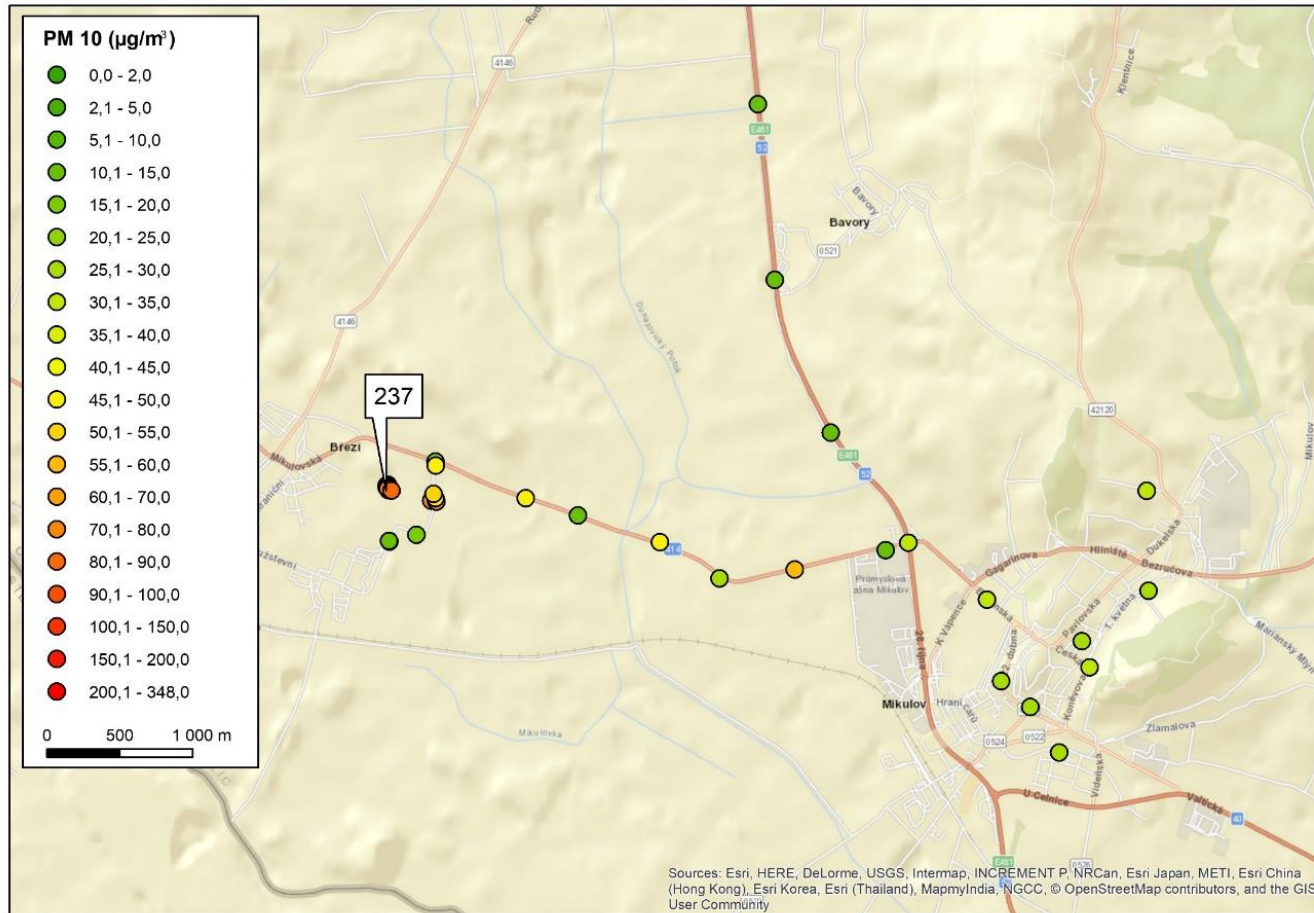

Zobrazeny budou hodinové koncentrace za 5 dní do zadaného data

Multisenzorová kampaň v Brně – PM sensor

Rodinný výlet
Táborák – spalování dřeva

European
Commission

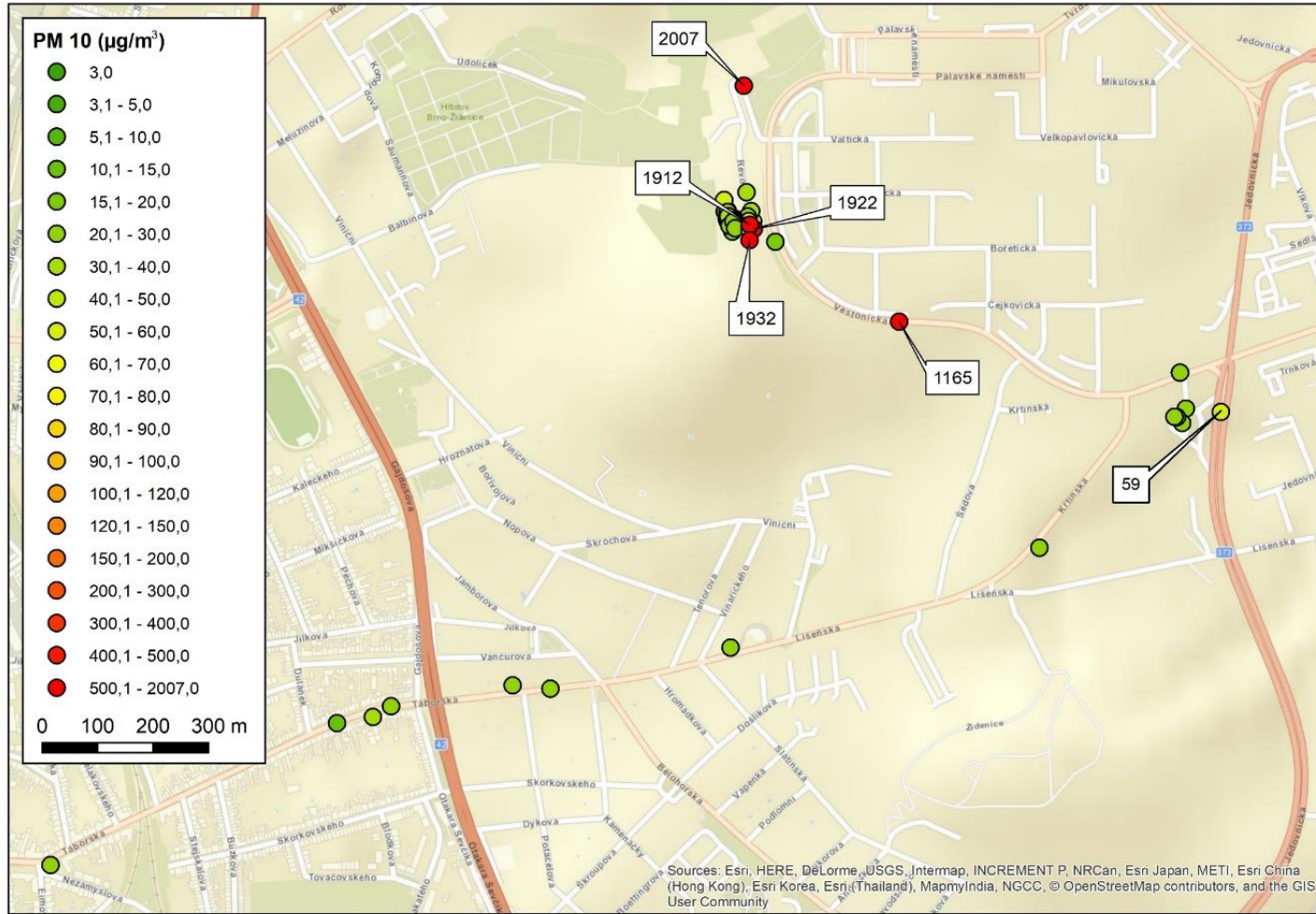
Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

ICARUS

MUNI | RECETOX

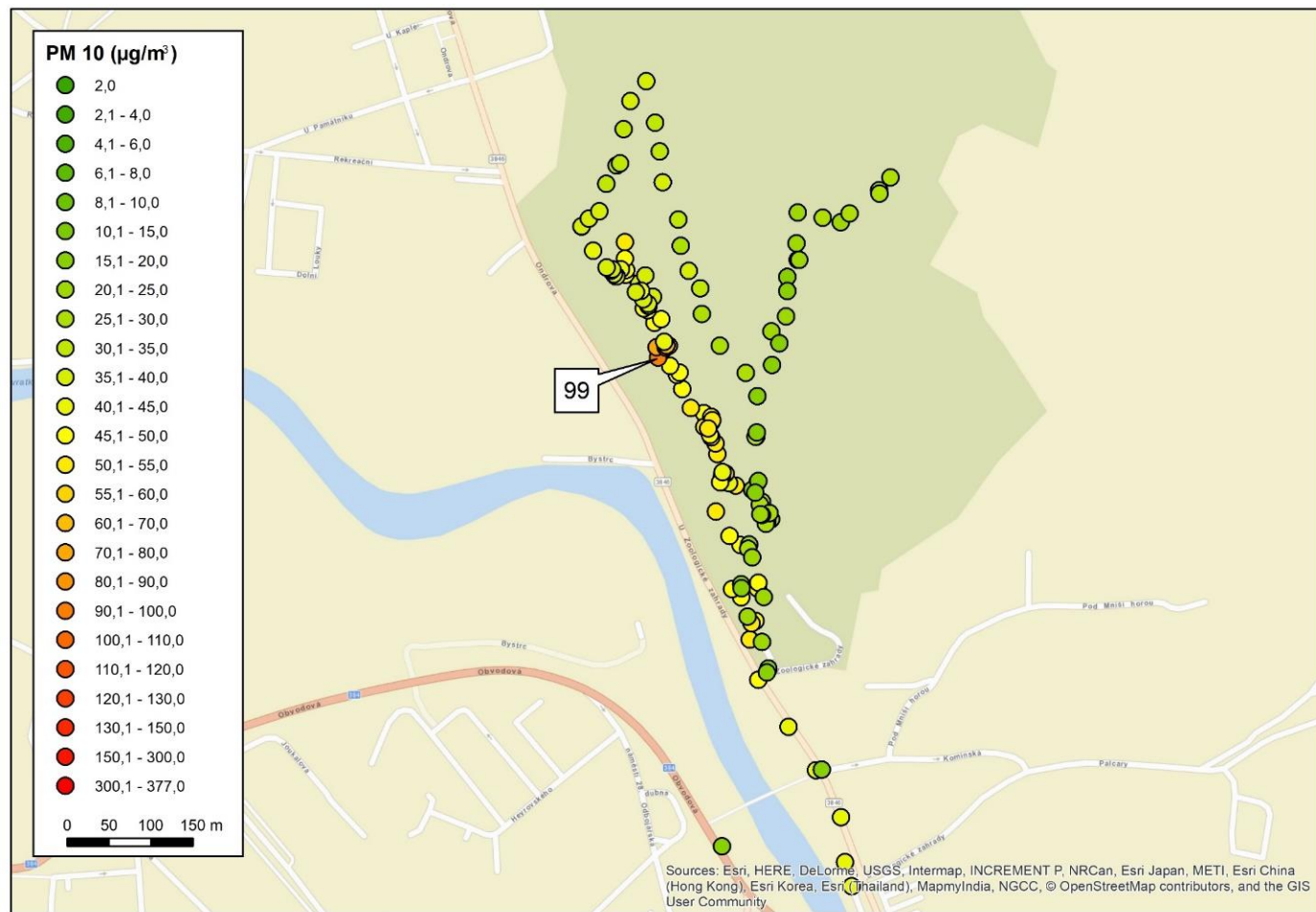
Multisenzorová kampaň v Brně – PM sensor

Řidič auta
Kouření v autě
Otevření okna

Multisenzorová kampaň v Brně – PM sensor

ZOO Brno
Dolní část ZOO lehce vyšší PM
Nejvyšší "expozice" u mývalů 😊
Nový faktor-langoše!

Pravidla pro čistší vzduch v domácnostech

- Pravidelně a intenzivně větrejte
- Větrejte během vaření a po něm
- Důkladně větrejte po zatápění v krbu apod.
- V případě, že žijete u dopravně zatížených silnic, tak ve špičce větrejte pouze krátce a intenzivně
- Nekuřte v domácnosti
- Nepoužívejte vonné svíčky, tyčinky apod.
- Zbytečně nepoužívejte čisticí a desinfekční přípravky
- Používejte čisticí prostředky bez obsahu VOC
- Používejte barvy bez VOC
- Neskladujte barvy apod. otevřené
- Omezte využívání umělých materiálů a dřevotřísky
- Po umístění nového dřevotřískového nábytku důkladně větrejte, dokud je cítit formaldehyd
- Omezte množství bytového textilu a kobercových ploch
- Vyměňujte filtry u klimatizace a čistěte ji
- 1-2 x týdně doma vytřete
- Vždy po sezoně nechte vyčistit komín
- Hobby (lepení apod.) nepatří do obýváku
- Udržujte optimální teplotu (cca. 18-24°C) a vlhkost (cca 40-60 %)

20

European
Commission

Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

ICARUS

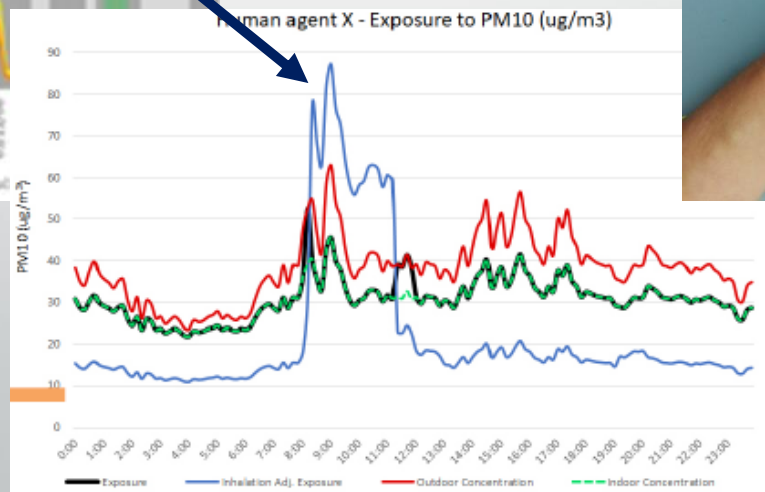
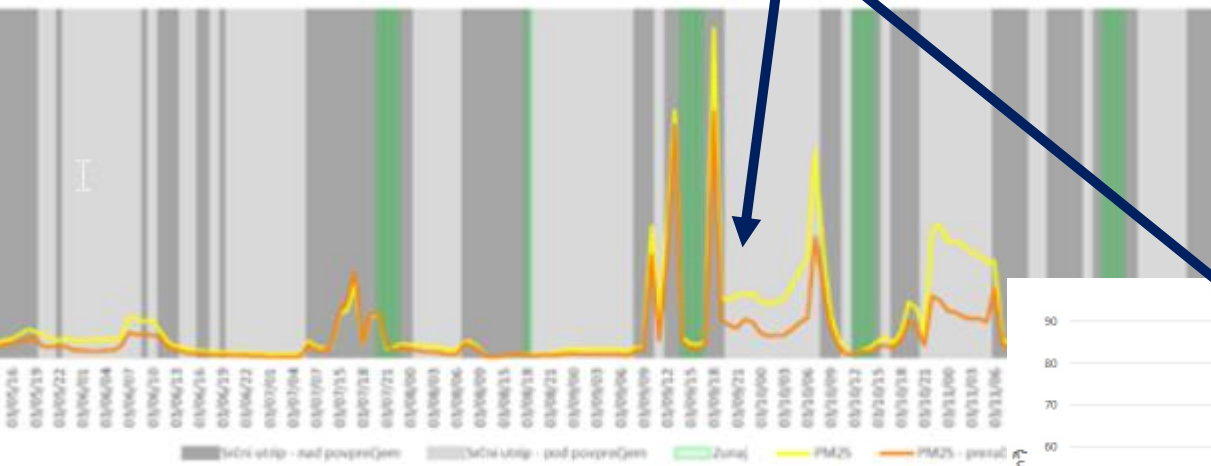
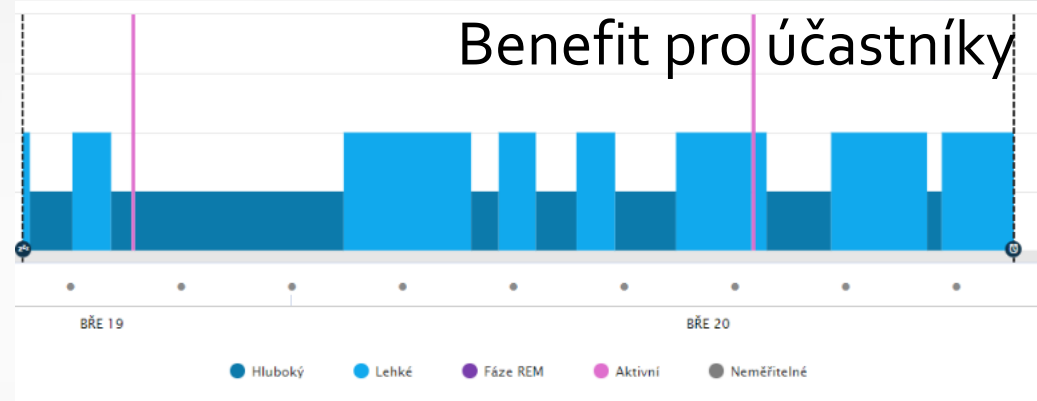
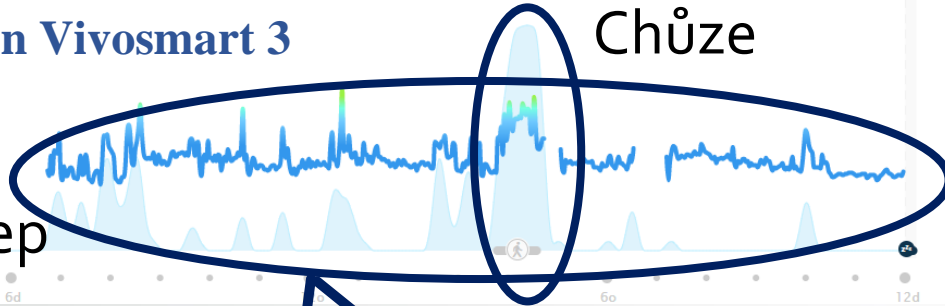
Co dál....?

Garmin Vivosmart 3

Chůze

Srdeční tep

European Commission

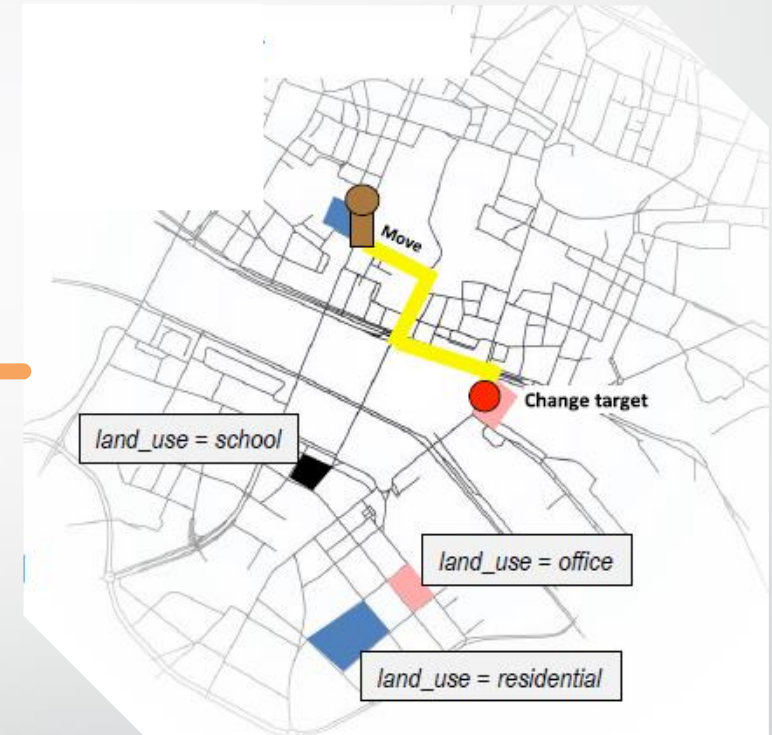
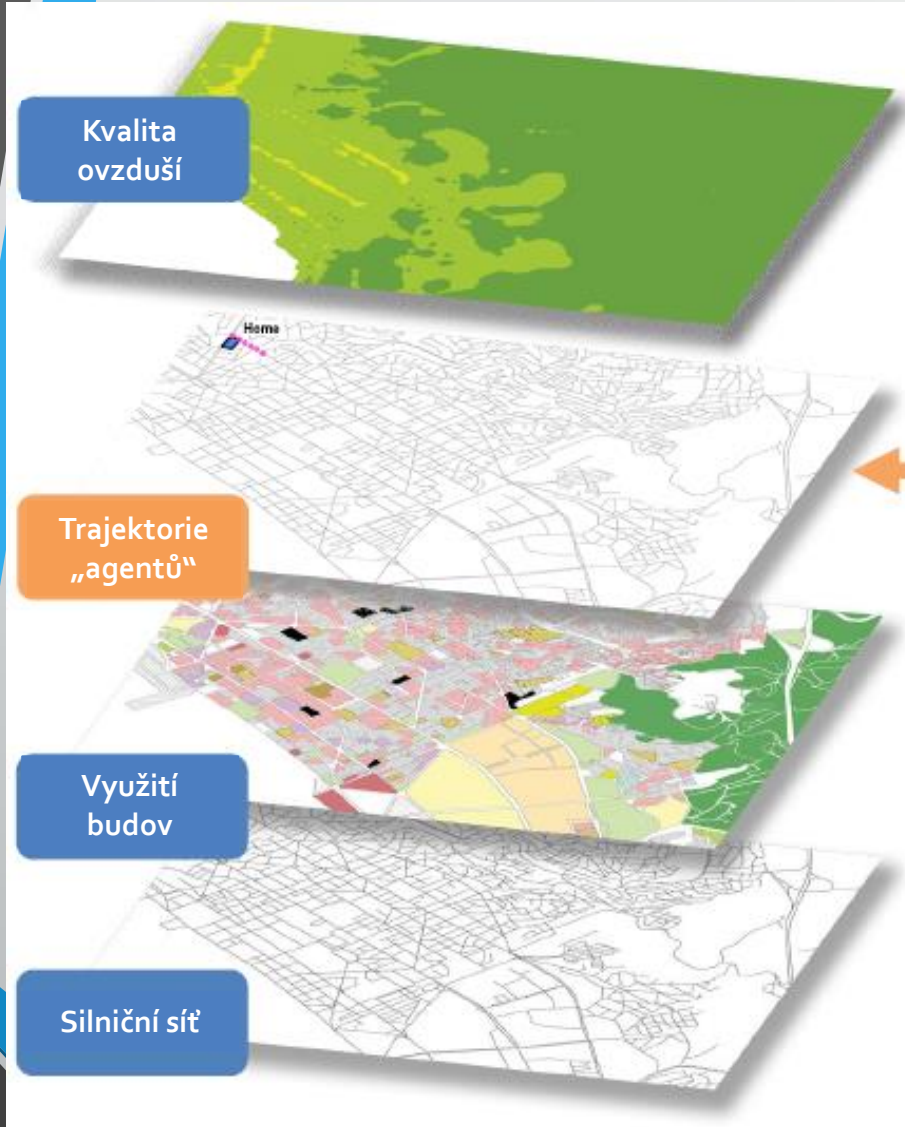
Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

ICARUS

MUNI | RECETOX

Co dál...? ABM – Agent-based models v městských systémech (Soluč)

ARISTOTLE
UNIVERSITY OF
THESSALONIKI

22

MUNI | RECETOX

European
Commission

Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

ICARUS

ICARUS

**Poděkování
Všem účastníkům**

**A pomocníkům
Ondřej Sáňka
Jakub Vinkler
Roman Prokeš
Céline Degrendele**

DĚKUJI ZA POZORNOST

Do you think that's air you're breathing?

Myslíte si, že je to vzduch, co dýcháte?

www.icarus2020.eu

ondrej.mikes@recetox.muni.cz

European
Commission

Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation